

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Catvlli,|| Tibvlli,|| Properti[i]|| Nova Editio.|| Iosesphvs
Scaliger|| Ivl. Caesaris F.|| recensuit.|| Eiusdem in
eosdem Castigationum Liber.|| Ad|| Cl. Pvteanvm
Consiliarium Regium|| in suprema ...**

**Catullus, Gaius Valerius
Tibullus, Albius
Propertius, Sextus**

Lutetiae, 1577

Iosephi Scaligeri Ivl. Caes. Fili Castigationes in Librvm primvm albi Tibvlli.

urn:nbn:de:gbv:45:1-258

IOSEPHI SCALIGERI
I V L. CAES. FILII

C A S T I G A T I O N E S
I N L I B R V M P R I M V M
A L B I T I B V L L I.

DIVITIAS ALIUS] Hæc Elegia ordine prima est, sed tempore postrema. Nam lapsus opibus Tibullus secessit in agellum, qui illi superfuit, ex patrimonij naufragio, in regione Pedana. Vnde Horatius:

Di tibi diuitias dederant artemque fruendi.

Manifesto enim ostendit eum exhausto opimo patrimonio secessum ruris petiisse. Et, si coniecturæ locus est, videtur opes auitas in amoribus profudisse, & magno patrimonio, ira ac dolore animi, inminuto rus se abdidisse. Horatius id plane indicat:

Non tu corpus eras sine pectore. di tibi formam,

Di tibi diuitias dederant - -

Et sane alibi eum eo nomine consolari videtur, quum ita canit: *Albi, ne doleas plus nimio, &c.* At ipse plane & paupertatem suam conqueritur, & dolorem profitetur in Panegyrico ad Messalam:

Nam mihi quum magnis opibus domus alta niteret,

Cui fuerant flauis ditantes ordine sulci

Horrea, secundas ad deficientia messes,

Nunc desiderium superest. nam cura nouatur,

Quum memor antea cætos semper dolor admonet annos.

Nam postremis verbis plane profitetur se poenitere eius, cuius & Horatius se poenitere non dissimulanter ait:

Hei mihi, per urbem, nam pudet tanti mali,

Fabula quanta fui. conuiuorum & poenitet.

Hæc igitur scribit in prædiolo suo Pedano ad Messalam Coruinum tum in Ciliciam proficiscentem: quem etiam

antea bello Aquitanico secutus erat. Huius poetæ ea omnia quotquot in Italia extant, exemplaria, recentiora sunt, quam vt inter vetustos libros cenferi debeant, quin correctorum audacia multa perabsurda illis admista sunt. Eiusmodi vnum vidimus, cuius copiam nobis fecit Iuris consultissimus Iacobus Cuiacius. Sed & meliora quædam in eo, quam alij in suis, inuenimus. Neque puto meliorem librum eo hodie extare: Nam quædam etiam vetustatis retinet vestigia, quum paulo ante ineuntem typographicam artem scriptus sit: & nondum correctorum audacia ita licenter in bonis auctoribus peruagaretur. Sed excerpta peractusta eius poetæ in manus nostras peruenere, quibus plurimum adiuti sumus. Item fragmentum peroptimum, & quam emendatissimum a quarta elegia libri tertij ad finem vsque commodauit nobis idem præstantissimus vir, summaque humanitate præditus Iacobus Cuiacius. Qui liber, & si imperfectus, tanti apud me momenti est, vt non meminero me vllum vetus exemplar emendatius legisse. Itaque hoc præter Italos, amplius consecuti sumus, vt vetustiores, quam illi huius poetæ reliquias nacti simus. Quæ quum egregie nos in multis iuuerint, in eo tamen, quod caput erat medicinæ, nullum auxilium nobis tulerunt, hoc est in transpositione Elegiarum, & confusione, qua non exigua pars huius poetæ versuum laborat. quod mirum nemini hætenus ne oboluisse quidem. Atqui nos id primi odorati sumus, & vt re ipsa potius, quam prædicatione nostra cognoscas, nihil est quod huius tibi maiorem fidem faciat, quam prima elegia: quæ ita hætenus confusa, & perturbata fuit, vt ne ipse Tibullus, si reuisceret, suam agnoscat. At quia omnes tantum huic poetæ defertunt, & recte meo iudicio, vt pauci sint, qui non aures eius lectione tritas habeant: nemo est, qui nõ eum se intelligere credat. quia enim character eius planus ac minime morosus est, propterea omnem dubitationem sustulit posse aliquid, quod legenti negotium facessat, in eo reperiri. Atqui aliter se rem habere, ipsa editione, quam primum nunc noua incude recudimus, omnibus testatum esse volo.

Pag. 79, ver. 7 M E mea superbas] Post hoc distichon repo-

nendum illud, *NEC SPES DESTITVAT*. Dum, inquit, *A*
 meus focus assidue luceat, nec seges eludat sementem,
 Spes enim pro reditu frugum apud veteres ponebatur, vt
 apud Varronem. Vnde & Varro ipse spicam a spe dictam
 dicit. Nam, vt ait prouerbium Græcum, *δέι γαρ πρὸς εἰς νεώ-
 τα πλούσιος*. Quam autem bene hæc duo disticha inter se
 coagmētata sint, quid melius probauerit, quam absurditas
 illa, quam efficiebat interrupta sententia interiectum di-
 stichon, *IPSE SERAM*.

8 *DVM meus assiduo*] Vetusta excerpta huius poetæ ha-
 bent, non *assiduo*, sed *exiguo*. quæ germana est lectio. Sup-
 perat, inquit, semper foco, quanuis exiguus ignis. Nam
 illo epitheto indicat tenuitatem suam. Ita Ouidius - *paruo
 calfacit igne focum*. & præclare Statius - *dinesque foco lucente
 Tibullus*. Diues, inquit, foco lucente, quanuis exiguo
 igne.

11 *IPSE seram*] Post hoc distichon posuimus, *NEC
 TAMEN INTERDVM PVDEAT TENVISSE BI-
 DENTEM, AVT STIMVLO TARDOS*, &c. quum hoc
 postulet sententia. Ipse, inquit, initioni dabo operam, *B*
 quod est honestissimum munus rurantibus. non tamen, vt
 me aliquando pigeat oves pascere, quod est infimum ru-
 re. Non negabunt homines docti hunc esse ordinem ho-
 rum versuum. Quam enim bene illi conveniat sedes,
 quæ olim huic disticho a librarijs attributa erat, nemo
 non videt.

19 *NAM veneror*] Ante hoc distichon collocauimus
 illud, *HIC EGO PASTOREM QVE MEVM*. Sententia
 ipsa cum suo loco restituit, vt absurditas cum loco alieno
 expulit.

cod. sev stipes] Hic stipitem & lapidem coniungit non
 immerito. sunt enim termini. Ouidius:

Termines sine lapis, siue es defossus in agro

Stipes, ab antiquis tu quoque nomen habes.

Prudentius: *Ignosco fatuis hæc tamen vulgaribus,*

Quos lana terret discolor in stipite. Idem:

Deasciato supplicare stipiti.

Verris cruore scripta saxa spargere.

Stipites illi vocabantur Atiniæ. Lapides ipsi inscripti erant
 literis

litteris quadratis vncialibus. Vnde Gammati dicebantur, qui Γάμμα in sculptum habebant. Habes igitur, quid Albius noster per stipitem, & lapidem intellexerit.

22 LIBATVM agricolæ] Apuleius: Iste vero nec Diis rationis, qui eum pascunt, ac vestiunt, segetis vllas, aut vitis, aut gregis primitias impartit, nullum in villa eius delubrum situm, nullus locus, aut lucus consecratus.

pag. 80. 6. HOSTIA parua soli] Repone ex veteri membrana, hostia magna. Recte ex tenuitate sua dixit, neque id tantum intelligit, sed ait nunc vitulam esse agnam succedaneam, quia hostia seu victima magna dicebatur tantum de bubulo genere, quod olim me annotare memini.

8 CLAMET, io messes] Post hunc versiculum reposuimus illud Distichon cum sequenti, ADSITIS DIVI. Nam Diui illi sunt ipsi Lares, ad quos sermo semper continuandus est. Quod enim ipsi Lares sunt, manifesto declarant illa

-- nec vos e paupere mensa

Dona, neque e paruis spernite scilicibus.

Fictilia enim ista sunt patellæ, e quibus e mensa dapem libabant Laribus. Persius:

-- cultrix que foci secura patella.

Ibi interpres vetus: Cultrix foci, quia delibandæ dapes in ea posite ad facium feruntur. VARIO: Quocirca oportet bonum ciuem legibus parere, deos colere, in patellam dare μικρόν κρέας. At quo ore hæc distraxerant homines inuenisti? Post duo autem hæc disticha illud huc retrahendum, AT VOS EXIGVO. PRO ADSITIS DIVI vetustissima Excerpta habebant, Vos quoque adeste Dei.

10 NEC e paruis] Codex infimæ vetustatis, E P A R V I S.

18 SCILICET & solito] Excerpta habebant:

-- satis est, requiescere lecto

Si licet, & solo membra leuare toro.

Quod valde amplectimur, solum torum sibi superesse ait. Abud est leuare membra in Moreto. hoc est tollere. hic requiescere.

22 IMBRE innuante sequi] Hæc est prisca lectio, non igne, vt vulgatæ editiones. Sappho: -- ὕδωρ

Ἀμφὶ δὲ ψυχρὸν καλαδίη δὲ ὕδωρ

h. j.

Μαλίνων· αἰθυσσοδράων δὲ φύλων

Κάλια κατὰ ῥέε.

23 SIT *dines inre*] Excerpta illa aliter habent:
-- sit *dines, rure furorem*

Qui maris, & celi nubila ferre potest.

Hoc sensu, Diuitem eum esse puto, qui abditus ruri ridet hibernas tempestates. Hoc enim valde cum superioribus cohæret. Præterea pentametrum concinnius habet. Sed illi lectioni cum sequentibus non bene conuenit.

25 I AM *modo non*] Assentior doctis viris, qui *modo non μονονου* interpretatur. Sed vereor ut satis fideliter concepta sit hæc lectio in codicibus infimæ vetustatis, quibus vsi sunt Itali Critici. Nam nostra illa Excerpta, quorum fidem ego satis spectatam habeo, legunt: *Quippe ego iam possum.* Idque retinendum puto. Nam sane diu est, quum Tibullus multa vulnera accepit.

27 SED *canis æstiuos*] Huc vsque omnia confusa ac perturbata erant in omnibus tam scriptis, quam formis excusis. sequentia continuant ab illo O QVANTVM EST AYRI. illa enim loco mouenda non sunt.

Pag. 81, 3 NON *ego laudari*] Post hoc distichon retrahere huc quatuor disticha fugitiua, quæ in secunda Elegia inuenies: IPSE BOVES MEA SIM TECVM MODO DELIA, nempe, ut dixi, cum tribus sequentibus distichis. Quomodo hæc suo loco luxata fuerint, procliuius est mirari, quam eius rei rationem reddere. ut non parum fecerimus, qui hæc suo loco restituerimus. Nolo enim aliter diligentiam nostram venditare.

5 MEA *si tecum modo Delia*] Lege, *mea, sim tecum modo, Delia* - ut supra dixit, *tecum dum modo sim.* & sequenti disticho eodem modo, *dum teneris liceat retinere lacertis.* Quæ omnia quam belle inter se apta sint, eruditorum iudicium esto, quum antea ridicule alieno loco secunda elegia posita essent. Nos sane istos alieni loci infelices versus inde iure pellendos censuimus.

9 QVID *Tyrio recubare toro*] Male hæc ab interpretationibus laborant. Ita enim legendum:

Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo

Prodest, quum fletus nox vigilanda venit?

Vigilanda venit, pro vigilanda est. qua in figura crebertimus Propertius, vt

- Non impune illa rogata venit.

hoc est, rogata est, aut rogatur. Post hoc distichon repone FERREVS ILLE, ex eadem secunda elegia. vt non solum commissum sit in loco horum versuum, quum in alienam elegiam traducti sint, sed in suo sibi ordine, quum inter se confusi sint.

13 FERREVS ille fuit) Profecto legendum:

Ferrens ille fuit, qui, te quum possit habere,

Maluerit praedas stultus & arma sequi.

Est enim per hypothesein dictum, & vt barbarum vulgus Grammaticorum loquitur, potentialiter. Ferrens ille erit, inquit, quicumque te voluerit relinquere. Nam *Fuat, ein al.* & *Maluerit, ἀεστύων αὐ, ἀεστύων αὐ.* Virgilius:

Tros Rutulusque fuit. & Fors fuit. Propertius:

Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.

15 ILLE licet Cilicium] De Cilicibus triumphet per me quidem licet. Nam *ῥ Licet* aliter video accipi hic. De Cilicibus autem mentionem iniicit, quia eo profectus erat Messala, vt alibi patet, quum ait, *At te Cydne canam.* & inuitatus fuerat a Messala ad contubernium suum. Propterea supra iam respondet,

Te bellare decet terra, Messala, marique.

19 TE spectem] Recte ergo superiora huc traduximus, quum illa cum his belle conueniant. Triumphet ille de Cilicibus, quisquis est: Mihi sufficit, si te spectem, quum vltima dies mihi venerit. Quam enim verum sit ea apte & ex mente poetae huc traducta esse, non attinet dicere.

27 TV manes ne lede meos sed parce soluis Crimibus] Manes offendi immoderato lesso, & planctu putabat veterum superstitio. quare & illud in monumento incidi iubebant. vt Narbone in veteri lapide:

...TIBI. PRAETERITO. REDEAT. FELICIOR. ANNVS

...CAPER. ET. FACILI. VITA. REGATVR. OPE

...DVRAE. MORTIS. SACRATOS. LAEDERE. MANES

...ECCE. MOMENT. LEGES. ET. LEVIS. YMBRA. ROGI.

Pag. 82, 3 HIC ego dux milesque bonus] Hic ego, inquit, bonus miles ero, o Messala, non ad Isauricum bellum, quo

h. ij.

XII Tab.

me inuitas, vt sim in contubernio tuo. Propertius:

Exitus hic vite superest mihi. Vos, quibus arma
Grata magis, Crassi signa referte domum.

16 IANVA difficilis dominæ] Scriptus liber, Domini.
Quod rectum est. Domini, hoc est mariti. Sequentia id
proband, ne forte putes aliud per dominum intelligi.

30 NEC docet hoc omnes] Hoc distichon spurium & in-
finitium est, &, quod caput est, ridiculum, atque, vt ille di-
xit, commicibile. Quare ne verere illi transuerso calamo
notam culpæ illinere. Non est enim, vt vnquam Tibulli
officina illud bona moneta cuderit. Putarunt otiosi & osci-
tabundi homines interruptam esse sententiam. At si illa
genuina, quæ tam bene cohæret, interrupta est, quomodo
tam aliena verba hic locum habebunt? Lege ergo, quæ
Tibulli sunt, & illa expunge, videbis nihil elegantius illis
esse: quæ, ne ego explicem, ipsa perspicuitas facit.

a g. 83, 1 AVT raptæ premia veste petat] Nonius, Premiatores
nocturni predones. Nouius Agrypnuntibus: Nam in scena nos
nocturnos cepit premiatores tollere. Petronius: Aduocati iam
pene nocturni, qui volebant pallium lucrifacere. Scio nos olim
adolescentes aliter hunc locum explicasse.

pag. 84, 6 NON vt totus abesset amor] Hic clauditur Elegia. Re-
liqua quo pertineant, partim diximus, partim dicturi
sumus.

19 ILLA sacras pueri sortes ter sustulit] Tollere sortes est,
κλῆδονίζω. Vnde in veteribus inscriptionibus: SORTI-
BUS SVBLATIS. Item, EXTRA SORTEM RVDERI-
BUS SVBLATIS. Sortes erant signa, quæ dabantur ali-
cui puero de triuio, quæ si conuenerant ei signo, quod il-
le, qui sortes dederat, habebat in animo, tunc bene secum
agi putabant. Apud Euripidem Hippolyto:

ὃ δὲ λῆπτος ἢ δὲ κλῆρον ἔδεδεξάμενη --

Interpres, κληρος, ἐστὶ τὸ σημεῖον τὸ διδόμενον τοῖς μακρο-
δρομοῖς, ἀφ' ὧν οἱ μακτεῖς ὀρμώμενοι περιφρονοῦσι πλεῖστον
μακρότων. τῷ δὲ μακτεῶν οἱ μὲν ὄρνισσι προσέχουσιν, οἱ δὲ
κληροῖς.

20 E triuiis] Puer e triuiis, ὁ πύλων. oportebat enim igno-
rum esse, ne sciens, & prudens aliquid eorum facere vide-

retur. Sic dictum puer e truijs, vt apud Attium, *de rico Auspices*, item, *de Circo Astrologi*. Ter autem, vt, quod tertium addixisset, id certissimum omen esse putarent. Propterea fortasse dixerit Ansonius -- *omina trina*.

25 A V T ego sum caussatus, aues dant omina dira] Nihil minus certum, quam hæc lectio. Legendum.

Aut ego sum caussatus aues, aut omina dira

Saturni sacra me tenuisse die.

Nolo venditare quanto melius sit ex sententia Tibulli hoc, quam illo modo legi.

31 Q V I D tua nunc Isis tibi Delia?] Lege mihi, non tibi ex veteri scriptura. Nam liquet eam pro Tibulli morbo in casto Isidis fuisse.

Pag. 85, 5 V T mea votiuas] In infimæ vetustatis libro Et, non Vt. Magnum autem mendum est in hoc versu, *voces*, pro *nocles*.

Et mea votiuas persoluat Delia nocles. Propertius:

Tristia iam redeunt iterum solennia nobis.

Cynthia iam nocles est operata decem. Iter:

Votiuas nocles & mihi redde decem.

In nostro libro autem *persoluat*, non *persoluens*. Ita erit *ἀκούειν*. vtraque lectio defendi potest. Illud tantum constet, *nocles*, non *voces* legendum.

6 AN TE sacras lino tecta] Linigeri Calui, qui Isia sacra gestabant, apud Martialem. In libro Catalectorum, quæ nos publicauimus, secundo:

Carbaso post hunc artus indutus amictu

Memphidos antiquæ sacra, Deamque colit.

7 B I S Q V E die resoluta comas) Hæc, puto, non aduertunt Grammatici, quare scilicet bis in die dicere laudes Isidi debeat. Sciendum prima hora sacerdotes Isidis templum aperire solitos, idque Apertio vocabatur. deinde salutabant Deam, quod Salutationem, & Excitationem vocabant, post, totum diem stipem emendicabant. inde ad octauam redibant, & deam componebant, & templum claudebant. Hoc igitur est bis die Deæ laudes canere, & mane quum salutatur dea : & hora octaua, quum templum clauditur. de Apertione templi Apuleius Milesiæ fabulæ libro undecimo : *Rebus iam rite consummatis, incubatæ lucis*
h. iij.

salutationibus religiosi primam nunciantes horam perstrepunt. A
 Infra: Illico Dea matutinis perfectis salutationibus summo studio
 percunctabar singulos. Item: Rite solemnem apertionem celebrato
 ministerio, ac matutino peracto sacrificio. At nobis libro se-
 ptimo: Quid sibi volunt excitationes ille, quas canitis matutini
 collatis ad tibiam vocibus? obdormiscunt enim Superi, remeare ut
 ad vigiliis debeant. Quid domitiones ille, quibus bene ut va-
 leant auspiciabili salutatione mandatis? Somni enim quiete solum-
 tur: occurrerique ut hoc possint, lenes audiende sunt neniae? Vbi
 plane habes de prima hora, de salutatione & excitatione
 Deæ, de apertione templi, de laudibus deæ ad tibiam can-
 tatis, quod hic dicit Tibullus. Quare ὑμνοδοὺς eos vocat
 Porphyrius ἑὸν ἁποχρῆς ἐμύλων, sed loquitur de Serapidis
 sacro, quod nulla in re differbat ab Isiaeo. καὶ τῶν τε, in-
 quit, ἀκρωτέρες ἐν πῆσι ἱεροῖς, ὡς πρὸς ἐπὶ καὶ νῦν ἐν τῇ ἁποχρῆ
 τὴ ἀγίου σαξαπίδος, ἢ τε θεοεπία διὰ πυρὸς ἔ ὑδατος ἰ-
 νεται, λείποντος τὸ ὑμνοδοῦ τὸ ὑδαρ ἢ τὸ πῦρ φανόντος, ἐπι-
 νύα ἐστὶν ἕντι τὸ ὑδοῦ τῇ παρὰ τὸ ἁγροπῆσιον φωνῆ ἐξίρηι τ
 θεοῦ. Tertullianus libro de ieiunio: Nam & Joel exclama-
 uit: Sanctificate ieiunium, & orationem: prospiciens iam ex tunc
 & alios Apostolos & Prophetas sancturos ieiunium, & predica-
 turos officia curantia Deum. Vnde & qui in idolis comēdis, &
 in hac re ornandis, & ad singulas horas salutandis adulan-
 tur, curationem facere dicuntur. Vides Salutationes illas
 dici Curationes, ut θεοεπίαν vocat Porphyrius. Atque
 hæc quidem de prima hora, de octava Martialis:

Nunciat octavam Pharise sua turba iuuenæ,

Atque pilata redit iamque subitque cohors.

Ita legendum in Martiale, non, ut hodie editur, Et pilata,
 prima longa, pice depilabantur Calui Ifidis, hoc enim &
 pilare dicitur. Idem Martialis:

Nec plena turpi matris olla resina,

Summeniana qua pilantur vxores.

Volsos enim fuisse vel nomen Caluorum, quo appella-
 bantur, probauerit. πηλοῦ δαυ hoc Græci vocant. & Iuue-
 nalis - - resinata iuuentus.

cod. TIBI dicere laudes] ὑμνοδοῦν, ut iam diximus,
 quod male quidam ad voriuas voces, quod superius dixit,

accommodant, quum locus sit corruptus, & a nobis iam emendatus.

pag. 86, 15 T V M *niger in turba*] Codex infimæ vetustatis non in turba, sed in porta habet, recte. Legendum autem:

Tum niger in porta serpens, tum Cerberus ore

Stridet -- Niger serpens, Hydra. quam etiam in porta collocat Virgilius libro sexto:

Centauri in foribus stabulant, Scylleque bifformes,

Et centungemini Briareus, & bellua Lerna

Horrendum stridens --

quæ omnia aperte hunc locum illustrant.

21 TANTALVS est illic & circum stagna] Manifestum mendum. Legendum:

Tantalus est illic, & circum stagna.

Idem mendum apud Propertium de eadem re:

Fontis egens erro, circaque sonantia riuus.

Legere: *circoque sonantia riuus*. Circare, est περιεδρεύειν. unde Circanea auis ab eo dicta Miluius; quod semper circando agros oberret. Glossaria, *Circitat, & Circat, κυκλῶ. Circito, περιεδρεύω. Circitor, λustrator, περιεδρεύεις*. Ita nos primi hoc verbum postliminio Latio restituiimus. Eo vitur hodie Hispanicus idiotismus eadem significatione: *Italicus, & Transalpinus paulo inflexiore. nam pro inuestigatione accipiunt, Cercar.*

30 DEDVCAT plena stramina] In nostro est ἀρχαῖσμός Plena.

31 AT circa granibus] Maiuscula C scribendum Circa. est nomen puellæ, κίρκη. Horatium semper Circam non Circem dixisse testatur Caper Grammaticus. Sed codex noster habebat, *Cura*, non *Circa*. Ne ita quidem propterea non erit nomen proprium. κούρα enim est puella. Si quis aduerbiale mauult, ego non magnopere pertendo.

32 PAVLATIM somno fessa remittat opus] In meo est, *onus*, quod perplacet. Est autem idem quod Plautus in Casina: -- nam ubi domi sola sum,

Sopor manus caluitur. iussu' colum ferri mihi?

pag. 87, 1 NEC quisquam nunciet ante] Quem morem vide apud Plutarchum in Quæstionibus Romanicis.

h. iiii.

15 ARMATVS curua) Hic versiculus liquido extat in nostro infimæ vetustatis, quo tamen vetustiore non habent Itali Critici. quod ex illorum editionibus certo affirmare possum. Quare quod in quibusdam, vt ipsi aiunt, hic versus abest, potuit negligentia librariorum id committi. quod autem fragmentum hoc putarit esse: facile ignosco illis propter abruptam sententiam. quod non alia de causa accidit, quam quod hic, vt in alijs transpositio facta est. post hoc enim pentametrum collocandum est distichon: T V P V E R O Q V O D C V N Q V E T V O. Atsequens distichon, O F V G E T E T E N E R A E cum duobus sequentibus, vbi sit collocandum, suo loco ostendemus.

18 SED ne te capiant) Quam recte ante hoc distichon illud collocauimus, quum sententia ipsa tam clare aperiat, quid opus est dicere? Hic enim est principium præceptorum & regularum illius ἀσκητοτεχνίας. quod vtinam nunquam illis veteribus in mentem venisset.

30 A T si tardus eris) Legendum: Ah si tardus eris. Elegans admodum μίμναις. Hoc enim dicitur ex alia persona, nempe amantis, quem hac in re εἰσπνηλὸν vocabant Lacones. verba, inquam, eius ad puerum. Vide, quam bene nunc cohæreant, quæ adeo luxata antea, ac perturbata erant. Hoc enim præcipit dicendum puero, & peierandum in amatorijs ἔπειθικαίς, si licet.

Pag. 88, I Q V A M cito formosas populus alta comas) Liber poster habet, ante comas. recte profecto. ante comas, τὰς ὀφθαλμοῦς. hoc est hornotinas comas. τὰς ἑνάς dixit Theophrastus. Sic Catullus.

Sed tu olim magnos vicisti sola furores.

Olim furores, τὸς πάλαι. Et Virgilius antemalorum, ὄφθαλμοῦς καὶ κῶν.

8 SOLIS eterna est) Hactenus μίμησις. nunc credit in orbem flagitiosorum præceptorum suorum. Subdendum enim statim distichon, N E V C O M E S I R E N E G E S. continuatio enim est eius, quod primo præceperat.

Tu, puero quodcumque tuo tentare libebit, Cedas. -

13 VENTVRAM admittat imbrifer) Eleganter Admittat. Quid sit admittere equum notissimum est. Vnde Quidius:

Et celer admisis labitur annus equis.

& idem alibi aquas amnis admittas vocat. Sed noster codex aliam lectionem praefert, nempe, *venturam amiciat*. Quod rectissimum est. Nam aqua amictum intelligit, quod Physicus, & Meteororum indagator valde probabit. sed duplici *ij* scribendum, *amiciat*. vt quum volunt producere *obice*, addunt *i* alterum, imo restituunt, *obiice*. ab *ob* enim & *iacio* est. vt *amiicio*, ab *am*, & *iacio*.

16 DYRO (*subiisse labori*) Duros *subiisse labores*. liber scriptus.

17 ATTERVISSE manus) Grammatistæ *attenuasse* supposuerant. Vide quid super hoc in Varronis libros rerum rusticarum annotamus.

24 POST *obferet ipse volenti*) Noster: - *mox offeret ipse roganti*, quod melius est.

pag. 89, 8 BLANDITIIS *vult esse locum*) Legendum sine dubio *Blanditis*. Ita loquebantur veteres. Propertius:

Blanditæque fluant per mea colla rosa.

Supplicibus est substantiuum, vt *sæpius*. Quare nihil mutandum. Non enim leuiter interpunctionibus suis hæc corruperant Grammatistæ. Lege igitur:

Blanditis vult esse locum Venus ipsa querelis.

Supplicibus miseris flentibus ipsa sanet.

10 HAEC *ego quæ canerem Titio*) Iamdudum monuimus hic legendum esse, *cauerem*, non *canerem*, tertia coniugatione. quæ causa fuit, vt insolentia coniugationis corruptus fuerit locus. Iurisconsultorum & prudentum more se de amore respondere & cauere alijs profiteretur, vt ipsi de iure respondebant. Aperta iam sententia. Nam Titium esse Iurisconsultorum personam *ἰουρήκων*, vt Philosophorum *Θέωρα, Δίωρα*, iam nemo potest ignorare. In quo tamen imprudenter faciunt, qui Titium, aut Tityum, *τῆ πυθμῆ* Tibulli accipiunt.

II SED *Titium coniunx*) Post hunc versum inserenda disticha, quæ superius alieno loco expunximus, O FVGE TENERAE. Nam & hic mira elegantia *μυμηκῶς* dictum ex persona vxoris. Quæ, candide lector, quum luce clariora esse videas, quid prius debeas hanc lectionem amplecti, an perturbatam illam vulgarem exhibilare,

incertum est. sed vtrunque debes, meo iudicio, quum hæc A
nostra vera sit, & illa inepta, præpostera, confusa.

17 VIRGINEVS teneras] Hactenus matrona. Sequitur enim Tibullus. *Pareat ille sue.* Sequatur, inquit, illa præcepta. quæ? O FVGE T E TENERAE.

18 VOS me celebrate magistrum] Recte magistrum. Iurisconsultum & Prudentem agit. & post verbum aptum ei rei, CONSULTENT. & postremo: VANA MAGISTERIA. Hæc enim potius ad Q. Mutium, aut Ser. Sulpitiū, quam ad poetam Ieniculum pertinebant, vt & illa:

Deducat inuenenum sedula turba domum.

31 NANQVE agor vt per plana citus sola verberere turbo] Scribe turben auctore Charisio libro primo institutionum Grammaticarum. Turben, inquit, Tibullus: Nanque agor, vt per plana citus sola verberere turben. Quem Maro vll. turbonem vocat. - tortus sub verberere turbo. Recte Charisius. Nam si in Q analogia postulat vt in obliquis turbonem faciat. Sic termo, non terminis, sed termonis faciebat. Festus: Termonem Ennius Græca consuetudine dixit, quem nos nunc terminum, hoc modo: Ingenti vadit cursu, qua redditur termo. Si vero in EN, facit obliquos terminis. Varro: Itaque terminus quum in Latio aliquot locis dicitur, vt apud Attium, non Terminus, sed Termen. Ergo vt Termo, termonis: Termen, terminis: sic Turbo, turbonis: Turben, turbinis dicebatur. Turbo est

Pag. 90, 4 PER venerem queso composuimusque caput] Componere caput, iungere caput, limare caput, idem. Ovidius.

Perque tuum, nostrumque caput, quod iunximus vna.

7 IPSE QVE ter circum] Scriptura, & sententia postulat, vt TENON TER legas.

8 CARMINE quum magico præcinnisset anus] Correctorum inuentum est præcinnisset. Nam scriptura vetus, procumbisset. Id est τὸ σκμαίνω, id est intelligendum. procumbebat enim magicum carmen immurmurans.

10 TER falsa deueneranda] Liber noster, sancta, non falsa. vtrunque defendere potes.

11 TVNICIS QVE solutis] Sunt resolutoria sacra. vide quæ in Festum notauimus.

12 VOTA nouem Veneri] Ineptissime hic Grammatiscæ

Veneri pro Trivia, quæ erat vetus lectio, supposuerant. Sunt enim non Veneria sacra, sed Stygialia, & Cocytia. quorum ritum & causam vide in ijs, quæ in Cirim scriptissimus.

19 PLENIS in lintribus vias] Seruius nondum excusus in illud: - canat arbore lintres. Alii, inquit, lintres, in quibus una portatur, accipiunt.

31 HÆC mihi fingebam] Post hoc distichon, illud, NVM VENERIS MAGNÆ VIOLAVI NUMINA VERBO, cum nouem sequentibus ponendum est hic, quæ omnia hæctenus perperam secundam Elegiam claudabant. Miratur Tibullus, vnde factum cur frustra de Delia sperarit, an Veneris numine læso, an aliquo alio Deo, vt sibi riualem superinductum videat. Quæ omnia ita sententiam huius elegiæ continuant, vt magno huius poetæ & poetæos Latinæ studiosorum damno hæc distracta hæctenus fuerint.

32 NON ego tellurem genibus] Veterum superstitio. luuenalis: - - inde superbi

Totum Regis agrum nuda, ac tremebunda cruentis

Erept genibus - Dio libro quadragesimo tertio de Casare triumphante: καὶ ἔτε ἔ πύς ἀβάλα μούς πύς ἐν τῇ καπτωλίῳ τοῖς γύασι ἀερί χήτατο. Idem de Claudio victore Britannia: τὰ νικητήρια τὰ τε ἀλλὰ καὶ τὸ νομισμῶσι πορὰς, καὶ τοῖς ἀβάλα μούς τοῖς ἐν τῇ καπτωλίῳ τοῖς γύασι ἀβάλας ἀρα φέροντων αὐτῶν τῶν γαμβρῶν ἐκατέρωθεν.

9 AT tu qui letus] De hoc iam conquerebatur paulo superius:

Omnia persolui, fruitur nunc alter amores.

Et precibus felix vititur ille meis.

cod. AT tu qui letus rides] Hæc corrupta, & male interpuncta sunt. Ita lege:

At tu, qui letus rides mala nostra, caueto

Mox tibi, non vnus sciet vsque deus.

Qui nos rides propter casum nostrum, time & tuum casum. Nam fortuna non constanter ita in me sciet semper, non vnus, vt Græci εἶς ὁμαλῶς. Ita enim habet codex

noster, non, vt vulgo, NON VANVS. Plane huius distichi A
dissimulata est sententia in istis vulgatis editionibus.

II MISEROS *luffset amores*) Infra:

Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes.

In nostro est, LESISSET. Alibi.

Quid mihi si fueras miseros lafurus amores. Fortasse:

Vidi ego, qui iuuenis seros desisset amores.

Vidi, qui tandem ab amore desisteret. Propertius:

Lynceus ipse meus seros insanit amores.

Definere aliquam rem, sciunt & pueri Latinum esse. Sed melius quidam libri. *Vidi ego qui iuuenem*, vt traicctio facta sit, pro: *Vidi iuuenem, qui*. Ouidius Elegiarum libro primo.

Quam face sustineo tecta superba petam.

hoc est, *face, quam sustineo.*

17 TURBA *circumstetit*] Suspicio legendum esse, *circumstrepit.*

22 SAEP EGO *tentavi*) Est initium Elegia.

27 ET *pudefet & narrat*) Lege: *Et, pudefet hei, narrat.* Veteres E I sine aspiratione scribebant. vnde fecerunt, E T.

28 FACIE *tenerisque lacertis deuouet*) Afranius:

Si possent homines delinimentis capi,

Omnes haberent nunc amatores anus.

Aetas, & corpus tenerum, & morigeratio

Hac sunt venena formosarum mulierum.

Mala etas nulla delinimenta inuenit.

Ouidius:

Moribus & forma conciliatur amor.

Pag. 92, 6 ESCASQVE *sepulchris querat*) Maiorem egestatem praefert membrana nostra:

- herbasque sepulchris querat -

Nam elcas e silicernio rapere non ita miserum, vt herbas ex veteribus monumentis vellere.

9 POST *agat hanc triuijs*) Noster: *Post agat a triuijs.* Canes a triuijs, vt Ouidius *A sella a mola.*

Vt rudi a scabra turpis a sella mola.

14 PAUPER *erit presto*) Mirum in vetustis Excerptis longe diuerfius conceptum hoc distichon extare:

Pauper erit presto, semper te pauper adibit

Primus, & in duro limine fixus erit.

Vulgata tamen lectioni subscribit Ouidius:

Quando non fixus lateri spatiantis adhæsi

Ipse tuus custos, ipse vir, ipse comes?

Illam alteram tuetur Tibullus ipse:

Hæc foribusque manet noctu me affixa -

Affixa foribus, & fixus in limine. idem.

17 SVBICIET QVE manus, efficietque viam) Horatius
id voluit: -- extrahere turba Oppositis humeris -

22 MEA furta caueto) Ita etiam noster, non, vt quædam
editiones, mea fata. Caueto ne imponam tibi, vt tu nuuc
mihi.

23 VERSATVR celeri fors leuis orbe rotæ) In excerptis
orbe cito. Fortasse melius conueniet temporibus Tibulli.
quod eo tempore globo potius quam rotæ infistentem fa-
cerent. quod ego in multis numismatis memini me lege-
re. In quibus fortuna gubernaculum tenens pilæ vno pede
infistit. Pacuuius Duloreste:

Fortunam insanâ esse, & cecam, & brutâ perhibet philosophi.

Saxoque instare globofo predicant volubili.

Id quo saxum impulerit fors, eo cadere Fortunam autumant.

Adde quod Ouidius ita loquitur, nõ addita rotæ mctione:

Nec metuis dubio Fortune stantis in orbe

Numen, & exose verba superba Deæ. Item:

Te fieri comitem stantis in orbe Deæ.

Est autem sententia Terentiana, vel potius prouerbi-
um: Omnium rerum vicissitudo. & de eadem re dictum, de qua
& hic apud Tibullum. Porro hoc pentametro clauditur
hæc elegia. Nam sequentia alio transferenda, vt mox vi-
debimus.

25 SEMPER vt inducar) Magis sententiæ conuenit
scripta lectio, inducas.

31 ILLA quidem tam multa negat.) Lego, iam multa. Est
locutio archaica, multa negat. Ennius:

Quanquam ego multa manus supplex ad cærule cæli

Tendebam lacrimans --

pag. 93, 2 HEV heu nunc premor arte mea) Ouidius:

Multa miser timeo, quia feci multa proterue.

Exemplique metu torqueor ipse mei.

15 ILLAM sequar vnus ad aras) Ratio postulat, vt le-
gatur, ad aram. Vnica enim tantum erat, & statuebatur in

domo Cōsulis eius, cuius eo mense fascēs erāt. Propertius: A

Interdicta viris metuenda lege piatur,

Quæ se summota vindicat ara casā.

24 INSTABAT tota cui tua nocte canis] Post hunc versum pentametrum sequi debent tria disticha, quæ superiorem elegiam claudēbant: NON FRVSTRA QV I D A M I A M N V N C I N L I M I N E P E R S T A T, auctore Ouidio, qui ita secundo Tristium post multos huius elegiæ ad verbum recitatos versus tandem ita ordine claudit:

Scit cui latretur, quum solus obambulat ipse.

Cur torres clausas excreet ante fores.
Cur legendum, vt posui, non Cui, vt est in vulgatis, docet nos Ouidius, quo sensu hæc accipiēda sint. *μυμηκῶς* enim de se ipse Tibullus ait, tanquam moneat virum, quod artificiosissime factum a poeta, vt nescio an locus illustrior in toto Tibullo sit. Quasi diceret: sæpe ego obambulans ante fores excreo, vt illa me audiat. absque Ouidio horum versuum sedem propriam ignorarem, quanquam eos ex fine superioris elegiæ expunxeramus. præterea & verum huius loci sensum sine eiusdem ope diuinare difficile erat. Vides candidè lector, non iam notum esse, coniectura nostra tot versus in hoc poeta suo ordini restitutos, quum videas huius rei nos fideiussorem locupletem Ouidium habere.

27 ET simulat transire domum] Hæc & alia innuit se fecisse sæpe, quanuis tertia persona loquatur.

29 V T E R E. quæso dum licet] Hoc accendit stimulos *ζηλοτυμίας* ipfius viri.

30 I N liquida nat tibi] In nostro, iam tibi. Ouidius eodem modo:

Naviget hinc alia iam mihi linter aqua.

Proverbio huic illud cognatum apud Senecam: *Ferrum tuum in igne est.*

32 SERVARE ab] Ab deest in nostro.

Pag. 94, 6 EFFLVIT effuso cui toga lapsa] *Lege laxa.* Horatius: *Malthinus tunicis demissis ambulat.*

Ab eo Descapulatos iuvenes appellavit Seneca.

14 SPAPGLT inulta deam] inulta passivè. *αὐτῶος.*

18 NE pigeat magno post didicisse malo] Venuste detorsit

in suum sensum prouerbium - *περὶ δὲ τὸ νῆπιος ἔργα.*

22 *SI tamen admittas*] Si tibi videtur, si hoc tibi cordi est, opto vt illa Bellonaria anus nullo pondere verba effuderit. Ita hic versiculus exponendus.

29 *VIVE diu mihi dulcis anus*] *Lege, mi dulcis anus.*
ἀρχαῖως mutauit genus.

Fig. 95. I *QUANVIS non vitta ligatos*] *Quanus* sit libertinæ conditionis. Nam si non habet vittas, non sequitur statim meretricem fuisse.

5 *ET siquid peccasse*] *Lego:*

Et si quid peccasse putor, duciterque capillis

Immerito, properas proripiarque vias.

Continuandum autem vno colo cum superioribus. *Quanus* libertinæ conditionis sit, *quanuis* duris legibus me adstringat, *quanuis* denique ob exiguam culpæ suspicionem male mulctet.

6 *PROPRIAS*] Ita scripta membrana, sed legendum *properas.*

9 *NEC senu*) *Scriptus liber, Ne senu.* recte. Ita ergo continuandum:

- optarim non habuisse manus, Ne senu sis casta metu.

Nolim, inquit, te manu verberare, ne coacta & inuita continearis in officio.

II *AT quæ fida fuit nulli*) Nihil profecto hic deest.

13 *ANNECTIT licia telis*) *Tela* hic numero plurali, sunt instrumenta textoria. Alibi:

Atque aliqua assidue textrix operata Minervam

Cantat, & apploso tela sonant latere.

Seneca Epistola vna & nonagesima: *Quemadmodum tela suspensis ponderibus rectum stamen extendant.* Male enim excutum est, *extendat.* At illam operas diurnas texendæ telæ locare.

14 *TRACTAQVE de niueo*) Aliter concepta lectio in nostro:

Tractaque de niueo vellere ducta putat.

Tracta neutro genere, & *tractæ* feminino Græce sunt *κατὰ μᾶτα ἐείλου.* Glossæ *Tracta, ἤκνυματα, μέρματα.* Varro: *Mutuum muli scabunt, ὡς ἐψωραμοῖ.* Vt venalem

tuniculam poneret quotidie, vt vrieret torum, denique etiam suis
 manibus lanea tractaministrasset infectori. Ab ea similitudine
 in panificio tractæ dicuntur, vt apud Catonem, & Athe-
 næum. Putare est prisca lingua purgare, vt nemini paulo
 humaniori ignotum est. Putare lanam Græci dicunt
 κροκοδύζην. Philatius poeta: - κροκοδύζουσαν αὐτῶν κατέ-
 λαβον. Grāmatici exponunt, ἐκλέγουσαν τὸ πρᾶγμι τῆ ἐελου.
 Latini Carrere. Plautus Meneæchmis:

Inter ancillas sedere iubeas, lanam carrere.

Ab eo carduus, quia aptus carrendæ lanæ. & carmen, in-
 strumentum ferreum ad carrendum lanam. Lucretius li-
 bro quarto:

Semper enim noua se radiorum lumina fundunt,

Primaque disperunt, quasi marcine lana trahatur.

Ita habent meliores Codices. Lege *carmine*, inuersis literis.
 A quo verbum Carminare. Aliud carmen a canendo,
 aliud carmen a carrendo. Carmen instrumentum hoc la-
 nificum intelligit Iuuenalis:

Qui docet obliquo lanam deducere ferro.

Putare igitur lanam, est κροκοδύζην. Titinnius Fullon.

Date pensam lanam, qui non reddet temperi

Putatam recte, facite vt multetur malo.

16 T O T mala ferre senem] Senex mulier. Pomponius in
 epigrammatio:

Nam vere pustus tu, tua amica senex.

& Cicero dixit *famam senem.*

24 H V N C fore Aquitanas possit qui fundere) In nostro,
 Spargere.

25 Q V E M tremeret forti milite victus Atax] Nusquam in-
 uenies Galliam Narbonensem aliquid mouisse eo tempo-
 re, vt opus fuerit Augusto Messalam in eas partes mittere.
 Deinde Aquitanas gentes tantum vicisse ait. Item alibi
 Gentis Aquitanæ victorem appellat. non est dubium, quin
 amplior futura esset gloria triumphi, si de vniuersa Gallia
 triumphasset, non de parte tantum Aquitania. Citauimus
 in Catalecta inscriptionem, quam Itali nobis typis excu-
 derunt: M. V A L E R I V S M. F. M. N. MESSALA A.
 DCCXXVI. C O R V I N V S P R O C O S. E X G A L L I A
 V I I. K. A P R. At, si illa vera est, neque commentitia, ex
 Gallia

Gallia profecto interpretandum est, Aquitania. Nam tum Narbonensis non vocabatur Gallia. Quid ergo? Ego puto mendum esse in voce *Atax*, & legendum *Atur*. de Ature vel Atyro fluuio Nouempopulaniæ nostræ, qui nauigiorum etiam grauium patiens est, saris in lectionibus Aufonianis diximus. Et profector ea est vera lectio. Ipse Atur ex montibus Pyrenæis fluēs in Tarbellis supra Aquas Tarbellicas Oceano Tarbellico excipitur. eius fluuij nos pene caput in Bigerronibus vidimus. Quin etiam sententiam nostram confirmat ipse, quin Tarbellam Pyrenem testem militiae suæ laudat. In eo enim tractu est fluuius ille. At de Atace nugæ profecto. Sed id nomen, quia cuius obuium erat, pro eo, quod minus vulgatum iam tum erat, substitutum est. Noster codex autem habebat *Attras*. At in veteribus libris *u* pro *a*, & *r* pro *x* non raro poni sciunt, qui earum literarum studiosi sunt.

26 *NOVOS pubes Romana triumphos*] Mirum de hoc Aquitanico bello nihil in veterum monumentis proditum extare.

29 *PORTABIT niueis*] Vitium librarium *b* pro *u*. *Portauit* enim debuerant scribere.

30 *NON sine me est tibi partus honos tua bella Pyrene*] Iam monuimus *Tarbella Pyrene* legendum. vt qui de eo dubitarit, dignus sit, qui nunquam Chorographos & Geographos legat.

32 *TESTIS Arar*] Arar vicinus finibus præcæ Aquitaniæ, Rhodanus etiam proxime ab ipsis finibus aberat. Nam sane illæ gentes, quæ Rhodano continebantur, nihil tum turbabant, neque de illis Messalam triumphasse vquam mihi persuadebo.

Pag. 96, I *CARNOTI & flauis*] Noli dubitare quin legendum sit:

Carnuti & fluuii cerula lympha Liger.

Vt Tiberis Tuscus amnis dicitur, ita Ligerim Carnutum fluuium vocat. fines autem Carnutorum secatur Liger. quod nemini dubium est, nisi ei, qui omnino ἀγνοῶσα φησὶς sit. Cæruleum vocat, hoc est æquoreum, quia Oceanum intrat per se, & æstuarium efficit. Nam cæruleus est æquoreus. Iunenalis: *Illic cæruleos, hic piscem fluminis.*

2. AT *te Cydne canam*] Sperat alium triumphum Messalæ ex Isauria, in qua tum belligerabat Messala. Nam supra dixit:

Ille licet Cilicium victas agat ante catervas.

5 FRIGIDVS *intorsos taurus arat*] *Taurus* synecdocheo pro ipsis incolis. Cilicas altera synecdoche pro Cilicia. Ouidius:

Cretes nutrito terra superba Ione.

Qui legunt *alat*, profecto hæc considerare debebant, ut taceam, quod *alat* subiunctiuus non conuenit hic. Sed, ni fallor, hypallage est, *Taurus arat Cilicas*, pro, Cilices arant Taurum. Virgilius: *Talem diues arat Capua* -

7 ALBA *Palestino sancta columba Syro*] Noster codex legit *suo*, non *Syro*. & recte. neque enim Celta Gallus dicitur, neque Romanus Latius. Sic nec Syrus Palæstinus.

31 CRVRA *licet dura compede pulsa*] Noster:

Cruralicet dura cuspide multa sonent.

sed *to cuspide* natum ex vitiosa scribendi consuetudine, *compide*, *cumpis*, *cumpidis*. Multa autem pro, *pulsa*, verum est. Ita supra: *Ille quidem iam multa negat*. Idem est *ἀρχαῖος*.

Pag. 97, I LENIS *& aptus amor*] Noster: *& leuis aptus amor*.

6 HVC *ades & centum ludos*] Virgilius:

Centum quadriungos agitabo ad flumina currus.

8 ILLIVS *e nitido*] *Illius*, Genij. Alibi:

Ipsè suos Genius ad sit visurus honores,

Cui decorent sanctas mollia fersa comis.

Illius puro distillent tempora nardo,

Atque satur libo sit, madeatque mero.

10 TIBI *dum thuris*] *Tibi dem*. liber noster. Ouidius:

Libaque dem pro te genitale notantia tempus.

14 NON *taceam*) *Nec taceant*, liber noster. id est liberi tui.

21 CANDIDIOR *semper candidiorque*] *Candidior candidiorque*, vetus locutio. Apuleius Milesiæ fabulæ libro octauo: *Nonnumquam etiam cæna poculoque communi carior cariorque factus*. Silius libro decimoquinto:

- consul onans maior maiorque videri.

Græcanica loquutio. Xenophon: *ὁ δὲ ὄχλος πλείων ἔσθ*

πλείων ἐπέρεϊ. Sic *magis magis* Græcum est. Eupolis:

πῶς ζεῖς ἄρ' ὄπινε φεῖ τοῦ πατρῶν ἡσυχῶς

Ἐπιτα μᾶλλον μᾶλλον --

Par. 98, 1 Quid *fusco* *splendente* *genas* *ornasse*] Fucus erit san-
dix, & cerussa. Sed optima illa excerpta habebant *succo*,
non *fusco*. Ego puto legendum:

Quid succo splendente genas onerasse? -

Succus splendens est crassius sputum ex madido pane, vt
ius collyricum, cuius illitu genis splendorem conciliabant.
Tertullianus de cultu mulierum: *Ad mensuram neminem sibi
adiicere posse pronunciatum est. Vos plane adicitis ad pondus,
collyridas quasdam, sputorum umbilicos cervicibus astruendo.*
Collyridas vocat a succo crassiore, vnde offas etiam vo-
cat Iuuenalis:

Sed quæ mutatis inducitur, atque sonetur

Tot medicaminibus, coctæque filiginis offas

Accipit, & madidæ facies dicitur, an rictus?

Ex pane enim filigineo id fiebat. Idem:

Et pressum in facie digitis extendere panem.

Suetonius in Orhone: *Quin faciem quotidie rasitare, ac pane
madido linere consuetum, idque instituisse a prima lanugine, ne
barbatus unquam esset.* sputum autem Tertullianus vocat te-
nue corium, aut crustam, quæ ex illo tectorio inducebatur.
Martialis: *Hoc limitur sputo lani caryota Calendis. sputo,*
corio tenui. sputi umbilicos, bullas & pompholygas illius
crustæ. Recte autem *onerasse genas*. Vnde Tertullianus di-
xit mulieres adijcere ad pondus sui moduli, quum crasso
illo pane faciem onerarent. Recepta lectio defenditur
Plauti auctoritate:

Venisti huc cum exornatis ossibus.

9 CANTVS *vicinis fruges traducit*] Recte exprimit ver-
bum excantare duodecim Tabularum. Excantare fruges
non est simpliciter incantare, sed e loco in locum carmi-
nibus traducere. Ovidius:

Nec seges ex aliis alios transibit in agros.

In nostro libro erat *deducit*, non *traducit*.

25 A T *Venus inuenit*] *Lege Inueniet.* cætera docebit
Venus.

eo. CONCVMBERE) *Lege succumbere, ex veteri scriptura. Catullus:*

Sed cuius quamvis potius succumbere fas est.

26 DVM timet) *Omnino legendum, Dum timet. ὄργα. cod. ET teneros confersit vsque finis) Lucretius - muliebria confersit arua. & in Oraculo: μη ἀπειρε τέκνων ἄλοκα δαιμόνων βίη. Locus hactenus non intellectus. ἐμοὶ δὲ τὸ ἀπὸρρητι κέρειν βύπια κείδω.*

29 NON lapis hanc gemmeque iuuant) *Lege:*

Non lapis hanc gemmeque iuuant, que frigore sola

Dormiet: & nulli sit cupienda viro.

ἢ ἀνοσιβοῦσα αἰετα φροδίτης, ἢ ἀχελίς ἔξω.

Pag. 99, 4 ET faciem demsta pelle referre nonam) *Putabam nostro tempore tantum hoc incepisse. Sed, quantum video, non minus illæ veteres lupæ insaniebant, quam hæ nostra ætatis.*

7 HEV Marathum torques) *Lege: Neuv Marathum torque. Et libro quarto: Neuv iuvenem torque -*

9 NON illi fontica caussa est) *Liquida scriptura in nostro libro. Σηλατον νόσος, fonticam causam vocabant. & Σηλατον νόσον morbum fonticum. Festus: Sontica caussa dicitur a morbo fontico, qui quid gerendum agere non permittit. Cato de Regis Attali vestigalibus. Mox citat verba. In epitome Pauli: Sonticum iustum. Glossæ Ifidori: Sonticus verax. Glossæ Græcorum: Sonticus ἀληθής.*

10 SED nimius luteo) *Scribe luto - mutabit veller luto.*

24 ILLIVS credo tunc sonuisse pedes) *Scribe, pedem, vt est in prisca scriptura. Ab hoc pentametro duo disticha ex secundo libro huc retrahenda sunt:*

Ah pereant artes, & mollia iura colendi.

Horrida villosa corpora veste tegam.

Nunc si clausa mea est, si copia rara videndi,

Heu miserum, laxam quid inuat esse togam?

25 AH pereant artes) *Quomodo superius iam dixit:*

Quid profunt artes, miserum si spernit amantem?

cod. ET mollia iura colendi) *Verbum colere circa curam vestimentorū. Iuuenalis: - vel Thaida nullo Cultam palliolo - Martialis - Nec sic in Tyria sindone cultus eris.*

A Ouidius: *Cui color infelix? aut cui placuisse laborem?*

Ille mei cultus vnicus auctor abest.

26 HORRIDA villosa corpora veste tegam) Ita legendum, non *tegant*, vt in excusis, vbi etiam versum institutum inculcauerant. quia non videbant, quid volebat poeta, neque quo pertinebant hæc duo disticha. Ergo, inquit, hos amictus molles deponam. Sumplerat enim molles ornatus, quo placeret amica, vt supra iam dixit Tibullus:

Frustra iam vestes, frustra mutantur amictus.

Vt indubitata sit horum quatuor versuum in hunc locum restitutio.

29 DESISTAS lacrimare puer) Iam enim lacrimabundus dicebat:

Heu miserum, laxam quid iuuat esse togam.

31 ODERVNT Pholoe) Pudicam fuisse, & nemini passisse etiam Horatius testatur.

-Cyrus in asperam

Declinat Pholoe. sed prius Appulis

Imgentur capree lupis

Quam turpi Pholoe peccet adultero.

PALTO, II FOEDERA per diuos clam) In nostro, I A M. Quod rectum est. quid tam sancte iurabas mihi, si iam iam mox peieraturus eras?

32 NEC tibi celanti) Non dicam quam vitiosa hæc sit lectio. neque iuueniliter vectabor in doctissimis viris reprehendis, qui hoc loco emendando, aut interpungendo & se & lectorem diutissime torserunt. Excerpta illa seu eclogaria habebant egregie:

Nec tibi celandi spes sit peccare paranti.

Est deus, occultos qui vetat esse dolos.

Pentametrum simile illi apud Tragicum: *ἔστ δῖος ὁ φθαλμῶς, ὃς ἄς πᾶσι δὲ ὀφθαλμοῖς.* Plane vitiosa sunt editiones, quæ doctos viros in errorem impulerunt.

Pag. 101, 2 IPSE Deus tacito permittit lenæ ministro) Corruptus locus, vt & cæco apparet. Noster liber, *permittit lenæ ministro*. Lege, *vela*. Prouerbialiter permittere vela, tradere libidini, ac voluntati. Quod sane elegantissimum est. *Deus permittit ministro*, *ἀπέκκεν ἢ ἤε ἐξ ἰσχυρῶς*. Nam de vino loquens Homerus hoc verbo vitur super eadem sententia.

i. iij.

3 EDERET *ut multo*] Prouerbum: In vino veritas. Nam A
vino vim adhiberi ait Horatius:

Munitæque adhibe vim sapientiæ.

Munitos ostendit vocari, quos nondum vinum arcana fo-
ras efferre adegit. Sic Græci eos vocant ἐμφροῦροι, quod
ad verbum est munitos. Xenophon in Laconicis: ἔμω
τὸ ἕσσ' οἴνου μὴ σφάλλεσθαι ὅτι μελέεισθαι εἰδόμεναι, ὅτι ἐν ταῖς
ἐδέπνοις κατὰ μὲν οὔσι, καὶ τῇ ὀρφνῇ ὅσα ἡμέρας χεῖστοι.
ἔδεξθ' ἕσσ' φασὶ τ' ἐλ' ἐμφροῦροι ἕξεισθαι. Ita vi-
demus in Horatio esse penum abstrusæ Græcarum venu-
statum copiam.

16 QUID faceres) Magis placet scriptura libri nostri,
Quid facerem?

28 T V procul hinc absis) Hanc chriam in gnomen con-
uertunt Eclogaria illa:

Sit procul a nobis, formam cui vendere cura est.

Pa. 102, 8 ILLA queat nullam] Recta est scriptura in nostro:
Illam nulla queat melius consumere noctem.

27 FIXA notet casus aurea palma meos] Ego suspicor le-
gendum *aurea lamina*. Nam in lamina, non in palma eos
notare potuit. Deinde nulla est hic victoria, ut palma opus
fit, sed est tabella βίλαριστικὴ tanquam naufragiū euaserit.

Pag. 103, 1 QVI S fuit horrendos] Eiusdem argumenti cum fi-
ne primæ huius libri Elegiæ. Nam detestatur bella, quia
inuuitabatur a Messala ad expeditionem in orientem. Vn-
de ait: *Nunc ad bella trahor.*

5 AT nihil ille miser meruit] Melius, meo iudicio, Eclo-
garia: *Forfan & ille nihil meruit-*

24 POSTQ. comes purum filia parua fauom] Ouidius:
Porrigit incisos filia parua fauos.

26 HOSTIAQ. e plena] Larum victima familiaris &
compitalitia, porcus. Propertius:

Parua saginati lustrabant compita porci. Nihil est inte-
grius hoc loco, quem tamen docti viri mancum clamant.

25 H V N C pura] Scribe *Hanc*, ut est in manuscripto.
Hanc victimam scilicet.

29 S I C placeam vobis) o Lares. *Quare frustra hic desi-
derari aliquid suspicantur.*